

IDPP

Läromedel i arabiska som modersmål

En studie av två skolböcker i ämnet i årskurs 4-6 ur lärarperspektiv

Abbas Kalkali

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	LVXA1G/VAL
Examensarbete Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	HT 2021
Handledare:	Jana Hanzel Krátká Bengt Edström
Examinator:	Miranda Rocksén

Abstrakt

Syfte med detta arbete är att jämföra två läroböcker i arabiska för åk 4, en som är publicerad i Jordanien "Lugatuna l-arabiytu" Vårt arabiska språk och en som är publicerad i Sverige "Al-arabiya lugati" mitt språk är arabiska. Arbetet avser att analysera och jämföra innehållet mellan några texter i dessa läroböcker med avseende på hur väl de följer de svenska styrdokumenterna i åk 4-6. Jag vill svara på detta dels genom läroboksanalys och dels genom intervjuer med lärarna.

Jag har valt att använda mig av kvalitativa intervjuer med sju modersmållärare i arabiska. Resultatet visade att de båda läroböckerna som jag frågade om, den ena producerad i Jordanien och den andra i Sverige innehåller reflektioner kring kultur, identitet, språk och tradition. Dock skiljer sig enligt lärarna den Jordanska boken mycket i jämförelse med den Svenska beträffande värdegrund och texter. Den Jordanska boken har ideologiska aspekter, religion, diskriminering av kön och politisk propaganda i sitt innehåll, vilket gör att den inte passar ihop med de svenska styrdokumenterna.

Förord

Modersmåslärarna funderar alltid på vilka lämpliga läroböcker som kan passa eleverna i modersmålsundervisningen. Är det de böcker som publicerats i arabiska länder eller de som publicerats i Sverige? De funderar också på om vilka böcker som kan koppla till de svenska styrdokumenterna oavsett om det är svenska eller utländska böcker. Alla dessa frågor gav mig motivering till att undersöka och hitta svar på frågorna. För att hitta svar på lärarnas funderingar och mina frågor använde jag kvalitativ metod som är relevant till min studie.

Jag är modersmåslärare på mellanstadiet därför är det väldigt intressant för mig att analysera läroböcker som används för åk 4 i modersmålsundervisningen i arabiska i den svenska skolan. Anledningen är att jag vill ta reda på vilka läromedel som är bäst lämpade att använda i undervisningen. Jag vill också jämföra två läroböcker i arabiska för åk 4 och visa på likheter och olikheter mellan en lärobok i arabiska som är publicerad i Jordanien och en lärobok i arabiska publicerad i Sverige. Jag vill tacka alla personer som medverkade i mitt arbete och jag vill även tacka mina handledare Jana Hanzel Krátká och Bengt Edström.

Nyckelord

Arabiska språk, kultur och identitet, Modersmålsundervisning, läromedel, läroböcker

Innehåll

1. Inledning	7
1.1 Syfte	7
1.2 Forskningsfrågor	8
1.3 Avgränsning	8
2. Centrala begrepp	9
2.1 Arabiska språket	9
2.2 Kultur och identitet	9
2.3 Modersmålsundervisning	10
2.3.1 Kursplan i ämnet modersmål i åk 4-6	11
2.4 Läromedel	12
2.5 Läroböcker	12
3. Teori och tidigare forskning	14
3.1 Teori	14
3.2 Tidigare forskning	15
3.2.1 Elevers olika förutsättning för modersmålsundervisning	16
3.2.2 Forskning om läroböcker	17
4. Metod	20
4.1 Val av metod	20
4.1.1 Intervjuer	20
4.1.2 Avgränsningar - intervjuer	21
4.1.3 Läroboksanalys	21
4.1.4 Begränsningar i läroboksanalys	22
4.1.5 Reliabilitet och validitet	23
4.2 Etiska principer	24
5. Resultat och analys	25
5.1 Läroboksanalys	25
5.1.1 Kultur och tradition	26
5.1.2 Faktainnehåll	26
5.1.3 Åldersanpassning	27
5.2 Intervjuer	27
5.2.1 Språk	27
5.2.2 Lärares tankar om hur kultur, tradition innehåller i läroböckerna	28
5.2.3 Identitet	29
5.2.4 Värdegrund	29
5.2.5 Politisk propaganda	29
5.2.6 Gestaltning	30
5.2.7 Förmåga att tala, lyssna och skriva	30
6. Diskussion	32

6.1 Metoddiskussion	32
6.2 Resultatdiskussion	33
7. Slutsats och förslag till fortsatt forskning	37
8. Litteraturlista	39
8.1 Läroböcker i arabiska använda av de intervjuade lärarna	40
8.2 Elektroniska källor	41
Bilagor	42
Intervjufrågor	42
Tabell 1: lärarnas kompetenser och erfarenheter	42
Tabell 2: Information om läroböcker som används i undervisning av lärarna som jag intervjuade	43
Tabell 3: läroböcker som används av lärarna	43
Tabell 4: Kultur och Tradition i de jämförda läroböckerna	44
Tabell 5: Faktainnehåll	45
Tabell 6: Åldersanpassning	46

1. Inledning

När jag började modersmålsundervisning för mer än 20 års sedan hade vi inte alls så mycket resurser som exempelvis läroböcker att använda till modersmålsundervisningen som det finns i dag. Lärarna brukade kopiera material från ett antal syriska, jordanska och libanesiska böcker vilket det inte fanns så mycket av jämfört med i dag. Att använda sig av digitala verktyg var inte heller så aktuellt fram till 2009 och eleverna frågade många gånger i fall de kunde skaffa egna läroböcker till modersmålslektionerna. Idag finns det massor av olika läromedel man kan använda, bl.a digitala verktyg, arabiska böcker som man kan ladda ner och även olika läroböcker i arabiska som har publicerats i arabiska länder samt i Sverige finns att köpa.

Modersmåls lärare använder olika läromedel, bland annat digitala verktyg som clio, sli, classroom, quiz, kahoot, filmer, skönlitteratur, material från Google och läroböcker som är publicerade i Sverige och arabisktalande länder. Av skollagen (1985:1100) framgår att utbildningen i grundskolan skall vara avgiftsfri för eleverna och att de utan kostnad skall ha tillgång till böcker, skrivmaterial, verktyg och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning. Det betyder att alla elever har rätt att ha tillgång till modersmålsböcker och andra hjälpmedel t.ex digitala verktyg utan kostnad. Min uppsats vill jämföra och visa innehållet mellan två arabiska läroböcker i modersmål samt undersöka om dessa böcker är relevanta för elever som lever i Sverige.

1.1 Syfte

Syftet med detta arbete är att jämföra två läroböcker i arabiska för åk 4, en som är publicerad i Jordanien "Lugatuna l-arabiytu" Vårt arabiska språk och en som är publicerad i Sverige "Al-arabiya lugati" mitt språk är arabiska. Arbetet avser att analysera och jämföra innehållet mellan några texter i dessa läroböcker med avseende på hur väl de följer de svenska styrdokumenterna i åk 4-6. Jag vill svara på detta dels genom läroboksanalys och dels genom intervjuer med lärarna.

1.2 Forskningsfrågor

1-Hur väl reflekterar de två undersökta läroböckerna enligt modersmåslärare och textanalys över språk, kulturella företeelser, identitet och värdegrund i svenska skolan?

2-Hur anser modersmåslärare att de två läroböckerna motsvarar de mål som finns i de svenska styrdokumenterna och vilket resultat ger textanalysen i detta avseende?

1.3 Avgränsning

Uppsatsen handlar om verksamheten arabiska som modersmål i Sverige och de böcker som används av modersmåslärare. Den består av en jämförelse av två läroböcker för elever i årskurs 4. Den första från Jordanien "Lugatuna l-arabiytu" Vårt arabiska språk för åk 4. Författare är Sami Sulieman och boken innehåller sammanlagt 10 kapitel. Den andra boken är publicerad i Sverige och det heter "Al-arabiya lugati" mitt språk är arabiska är skriven för åk 4 och författaren är Nadia Swelem. Jag använder dessa två böcker för att de lärare som jag intervjuade har använt dem och de är uppenbarligen populära hos många modersmåslärare. Kopplingen till Styrdokumenterna för åk 4-6 av innehållet i de två böckerna ges en tydlig bild av i resultatet i uppsatsen. Den innefattar också resultat från intervjuer med några modersmåslärare i arabiska som jobbar i Göteborg, Örebro, Kungälv och Stenungsund.

2. Centrala begrepp

Jag kommer att presentera några begrepp som är centrala i min uppsats. Begreppen är arabiska språket, kultur och identitet, modersmålsundervisning, läromedel, läroböcker.

2.1 Arabiska språket

Arabiska talas av över 300 miljoner människor i mer än 20 länder, från Marocko i väster till Irak i öster. Alla pratar i grunden samma språk men varierar både nationellt och lokalt vad gäller uttal och ordförråd. Skriftspråket kallas modern standardarabiska (MSA - fusha) och används i alla skolor i undervisning i arabvärlden (Jungbeck & Mounir, 2016, s. 5). Modern standardarabiska används i skolor, böcker, tidningar och i officiella sammanhang medan utanför dessa platser talar folket olika dialekter i varje arabisk land och den dialekten kallas (vardagsarabiska - ammiyya). Arabiska språket har 28 bokstäver och det skrivs från höger till vänster tvärtom mot svenska språket.

Det arabiska språket är bland de fem största språken i världen och anses vara ett av de största flyktingspråken i Sverige EF Blog Sverige (2019). Arabiska är det största modersmålet i den svenska grundskolan med cirka 70 000 berättigade elever och cirka 49 000 elever som deltar i modersmålsundervisning läsåret 2017/2018 (Bunar, 2019, s. 148). Elever som läser arabiska språket i svenska skolor kommer från olika länder och de har inte samma dialekter därför undervisar modersmåls lärare ämnet på en skolspråksdialekt som är blandad mellan (MSA- fusha) och (vardags arabiska - ammiyya).

2.2 Kultur och identitet

Man kan definiera ordet kultur på olika sätt. Det är ett komplex ord som inkluderar mycket aktiviteter och olika aspekter "ordet kultur kan användas på olika sätt. Ibland syftar kultur på aktivitet, produkter, eller religion. Kultur kan då syfta på stort sett vad som helst" (Heith, 2006, s. 37). Enligt Heith (2006) varierar tolkningen av ordet kultur, det kan vara språk, seder, tradition, bruk, moral och religion, mm. Undervisning skall vara interkulturell.

Eleverna bör jämföra, argumentera sin hemlandskultur med den svenska kulturen eftersom det är ett viktigt syfte i modersmålsundervisning. När de gör detta då kan de socialisera med båda kulturerna och lära känna sin ursprungliga identitet och deras nya svenska identitet.

Identitet är ett viktig begrepp i modersmålsundervisning och det handlar bl.a, om elevernas bakgrund och hur eleven söker svaret på olika frågor, vem är de? Varifrån kommer de? Hur är de? etniska identiteten, flicka eller pojke, sin kulturtillhörighet. När de kan besvara dessa frågor då kan de bygga bas och strukturera sin identitet “vår identitet blir med tiden ganska mångfacetterad. Den kan innehålla olika delidentiteter. En och samma person kan vara kvinna, mor, hustru, lärare, musiklärare, arab, ha stark självkänsla, o.s.v” (Paulin & Qamhawi, 1993, s. 56). Identitet kan vara mångfacetterad men man kan inte byta, t.ex en Jordansk elev kan inte byta sin identitet till svensk men han eller hon kan vara både jordansk och svensk. Det kallas att vara bikulturell och de eleverna kan socialiseras med både kulturer. (Paulin & Qamhawi, 1993, s. 26) anser att språkutveckling hänger ihop med identitetsutveckling och kulturtillhörighet.

2.3 Modersmålsundervisning

Modersmålsundervisning började i Sverige redan 1968 och verksamheten kallades först hemspråksundervisning. Hemspråksundervisning infördes allmänt i svenska skolor år 1977 (Walldoff, 2017, s. 39). Dock var det inte obligatorisk att organisera modersmålsundervisning i svenska kommuner. Sverige bejakade språklig pluralism under perioden 1970 - 1980 (Walldoff, 2017, s. 39). Efter 1980 har modersmålsundervisning blivit mer integrerad i samhället bland annat genom läroplanen i ämnet. Sedan år 1985 har kommunerna krävt att de som vill läsa modersmål, skall tala det språket hemma samt att en av föräldrarna talar det. Från och med år 1991 var inte den svenska kommunerna skyldiga att organisera modersmålsundervisningen såvida inte varje grupp omfattade minst fem elever (Walldoff, 2017, s. 39). Modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever önskar sådan undervisning i det språket (Lag 2014:458).

Elever i arabländerna använder arabiska språket i alla ämnen förutom matematik, teknik, och engelska språket (Altonsy, 2019, s. 1). Eleverna undervisas i och pratar arabiska under skoltid och hemma i arabiska länder (Alsayed, 2017, s. 128). Det finns naturligtvis stora skillnader mellan undervisningen i arabisktalande länder och i Sverige på grund av att undervisningstiden är 60-80 minuter i veckan i Sverige. Modersmålslektionerna är frivilliga och det inte finns någon timplan för ämnet som ligger efter skoltiden eftersom ämnet inte är schemalagt (Bunar, 2019, s. 194).

2.3.1 Kursplan i ämnet modersmål i åk 4-6

Syftet med modersmålsundervisningen är att eleverna ska utveckla sina kunskaper om sitt modersmål och att eleverna ska utveckla sin kulturella identitet och flerspråkighet.

Enligt Skolverket (2018) skall eleverna kunna uppfatta den språkliga uppbyggnaden och följa språkliga principer. Skolverket (2018) anser att eleverna bör läsa och analysera sagor och andra texter samt begrunda traditioner, kulturella händelser och samhällsfrågor i hemlandet genom att jämföra det med svenska förhållanden: "Modersmålsundervisning har två kunskapsområden definierats: språk och kultur. Genom det här innehållsvalet kan huvudmålsättningen nås: stark självkänsla och klar identitet och kulturtillhörighet" (Paulin & Qamhawi, 1993, s. 12). Undervisningen i ämnet ska stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva på modersmålet. Eleverna får kunskap om skönlitteratur, annat estetiskt berättande och olika former av sakprosa på modersmålet (Skolverket, 2018. s. 89).

Vidare konstateras det att undervisningen ska bidra till att eleverna blir medvetna om modersmålets betydelse för det egna lärandet i olika skolämnena. Barn behöver olika sorters stimulans för att utveckla sitt språk och sina känslor och sinnen vilka utvecklas växelvis och helt beroende av varandra (Centerheim -Jogeroth, 1988, s.11). Skolverket menar att genom modersmålsundervisning bör eleverna få goda villkor för att utveckla sina språkkunskaper. De bör kunna formulera sig och kommunicera i muntlig och skriftlig form samt använda modersmålet som ett sätt för att utveckla och lära sig sitt eller föräldrarnas ursprungsspråk. Eleverna skall även kunna anpassa språket till olika syften, mottagare och situationer (Skolverket, Lgr 2018, s. 87)

2.4 Läromedel

Begreppet läromedel kan ses som föremål gjorda av människor vilka används i undervisningen för att underlätta lärande (Korsell, 2007, s. 26). Lärare och elever kommer tillsammans överens om att använda läromedlen för att uppnå uppställda mål (Englund 2006, s. 4). Läromedel är uppdelade i fem kategorier: verkligheten, massmedia, läroböcker, fakta- och uppslagsböcker samt av hjälpmedel. Det kan t.ex vara tidningar, Tv, spel, Radio, film, texter, uppsatser, prov och skoluppgifter (Vernersson, 1999, s. 104). Läromedel uppdelas i två typer av pedagogiska material: den första är primärt pedagogiskt material som till exempel läroböcker, filmer och pedagogiska dataprogram. Den andra är sekundärt pedagogiskt material, som exempelvis skönlitteratur, foton och busstidtabeller (Korsell, 2007, s. 26). Läroböcker har fortfarande en mycket stark ställning i skolundervisningen. Hon bekräftar att eleverna prioriterar massmedia först och främst som en intressant och populärt läromedel. Därefter kommer andra sorter av läromedel på andra val för eleverna.

Lärarna kan välja och hitta bra och anpassade läromedel individuellt till sina elever. Rektorn ansvarar för skolans resultat och att eleverna får tillgång till läromedel av god kvalitet (Lpo, 1994, s.16-17). Skolverket (2006) visar att lärarna har frihet att välja lämpliga läromedel som passar undervisningen och lärarnas erfarenheter är viktiga och av betydelse vid urval av läromedel.

2.5 Läroböcker

Läroböcker är en typ av läromedel som fortfarande har en mycket stark ställning i skolundervisningen. En stor del av lärarna använder läroböcker i planeringen av sitt arbete och i undervisningen (Englund, 2006, s. 9). Författaren menar att många lärare inte kan klara sina lektioner utan läroböcker som underlättar undervisning och lärande. Korsell (2007) anser att läroböcker kan fungera som ett verktyg i händerna på lärare för att underlätta elevens läroprocess. Det är enligt FSL s enkätundersökning färre än två procent av lärarna som väljer att arbeta helt utan läroböcker (Englund, 2006, s. 6). Han menar att drygt 60 procent av lärarna använder läroböcker på ett regelbundet sätt och att 20 procent av lärarna använder läroböckerna på nästan varje lektion. Många lärare använder läroböcker som baskälla i sin undervisning och planering (Vernersson, 1999, s. 104). Lärarna kan välja och hitta bra och

anpassade läroböcker individuellt till sina elever. Lärarna kan använda sig av olika böcker och ser det som en möjlighet att utnyttja läroböckerna oavsett om de är importerade eller svenska.

3. Teori och tidigare forskning

Jag kommer först att redovisa teori relevant för min undersökning och sedan gå över till tidigare forskning inom området.

3.1 Teori

Ett centralt begrepp är språket som är ett verktyg för lärandet. Genom språket kan man interagera med andra människor vilket i sin följd skapar lärandeprocesser. Ett annat centralt begrepp är kultur som i litteraturen har definierats på 200 olika sätt (Paulin och Qamhawi, 1993, s. 54). Dessa två begrepp har jag valt att ha som bakgrund i min uppsats. Jag har dessutom valt Vygotskijs sociokulturella teori som utgångspunkt för min analys. Detta har jag valt för att bilda en större uppfattning på hur språket och kulturen bidrar till inläringen hos elever men också hur läromedlen som lärare väljer påverkar elevers inläring. "Den Vygotskijanska traditionen benämns ibland som den sociokulturella och ibland som den kulturhistoriska. En central utgångspunkt som avgör hur man ser på lärande, är människors förmåga" (Säljö, 2015, s. 91).

Enligt det sociokulturella perspektivet utvecklas en person inom ramen för interaktion med andra människor. När vi gör det erövrar vi nya medierade redskap och färdigheter (Säljö, 2015, s. 101). En interaktion mellan individ och omvärld innebär alltså en kognitiv utveckling. När det gäller språket betonar Vygotskij det som det viktigaste redskapet för människan. Språket är enligt Vygotskij ett redskap till att göra något intressant eller ointressant, det som är avgörande är alltså hur något presenteras för oss. Språket hjälper oss att analysera, beskriva och tolka omvärlden (Säljö, 2015).

Kultur består av finkultur, språk, seder, bruk, normer, värderingar, oskrivna regler och etnisk identitet (Paulin & Qamhawi 1993, s. 55). Kultur är ett sätt att leva med allt vad det innebär. I vardaglig kultur ingår exempelvis uppfattningar om hur elever ska hälsa, hur de ska vara klädda, hur de ska uppföra sig på bussen, hur de ser på tidspassning och hur de tar kontakt med andra människor. Författarna hävdar att lärarna låter eleverna arbeta med alla dessa delar

för att överföra sina kulturarv till eleverna. Paulin & Qamhawi (1993) menar att lärarna socialiserar eleverna till sin kultur och hjälper sina elever att förstå sin egen situation.

Barn som går på skolan ingår därmed i en sociokulturell gemenskap där lärande bygger på en grundläggande ojämlikhet. Denna ojämlikhet innebär helt enkelt att det finns en vuxen som stöttar barnets väg in i kulturellt relevanta kunskaper. Det är den vuxna som förmedlar och lär ut till barnen, och relationen i sig blir därmed "ojämlik". Enligt Vygotskij föregår lärande utveckling, vi lär oss nya saker genom att "appropriera" redskap en term som kan översättas med ordet "ta till sig" som sedan leder till att vi utvecklas till allt mer kulturellt kompetenta varelser. Det betyder att barn kan lära sig delar av samhällets erfarenheter genom möte i interaktion med vuxenspråkliga uttryck och de lär känna igen ord. Barn kan efter hand ta över språket för eget bruk (Säljö, 2015, s. 95).

Språk och kultur kompletterar varandra och modersmålet har en viktig uppgift att fylla här. Detta bekräftar läromedlens roll i modersmålsundervisningen och hur viktigt det är att välja lämpliga läroböcker. "Den litterära traditionen i kulturen kan vara av betydelse för så väl läsningen som för skolframgången. Om den bokliga bildningen och skrivkonsten är en viktig del av en kultur kan det antas underlätta läsningen också på ett annat språk" (Fredriksson och Taube, 2001, s. 22). Skolverket (2006) hävdar att man kan se läroböcker som symbolisk kommunikation och som en del av samverkan med omvärlden via beteckningar som vi alla dagligen deltar i. Englund (2003) ser läromedel som ett exempel på hur vi kan överföra kunskap genom kommunikation med andra människors tankar. Språket är en viktig del av vår intellektuella förmåga som hjälper människor att förstå sin kultur och identitet. Utifrån detta perspektiv avser jag att utgå ifrån i min studie.

3.2 Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer jag redogöra dels för Paulins & Qamhawis (1993) forskning om elevers olika bakgrund när de kommer till modersmålsundervisningen. Forskning som visar på elevers olika förutsättningar samt Walldoffs (2013; 2017) undersökning av olika läroböcker skrivna på arabiska och Selanders (1989) och Korsells (2007) tankar om läroböckernas funktion i undervisningen.

3.2.1 Elevers olika förutsättning för modersmålsundervisning

Paulin & Qamhawi (1993) beskriver att elever har olika kunskaper och bakgrunder i modersmålsundervisningen. De menar att nyanlända elever behöver mer inriktning på svenska förhållanden medan de barn som är födda i Sverige kan en del om svensk kultur, tradition och skolgång men har inte mycket kunskap om ursprungslandet: "Vi har två olika sorters elever: de som har flyttat hit och alltså levt i ursprungslandet, och de som är födda här i Sverige. Dessa två elevgrupper har olika behov när det gäller kulturkunskap" (Paulin & Qamhawi, 1993, s. 61).

Författarna menar att de två typerna av elever inte har samma uppfattning om och förståelse för kulturkunskaper. Därför bör lärarna vara noga att välja lämpliga läroböcker som de använder i modersmålsundervisning. De bekräftar också att man kan använda dessa till olika barngrupper som resurs för varandra. Författarna menar att när en del har kunskaper om ursprungslandet och de andra har kunskaper om Sverige så kan båda lära och berika varandra (Paulin & Qamhawi, 1993, s. 61). Det finns olika områden som är viktiga att ta upp i undervisningen och det kan växla mellan olika språkgrupper. Paulin & Qamhawi (1993) visar några beskrivningar av innehållet i "kulturkunskapsundervisningen" för åk 4-6. Tabell över innehållet i språk och kulturkunskapsundervisning:

Språk	Kultur
Talutveckling	Sagor, myter och berättelse
Läsutveckling	Människor sätt att leva i Sverige och i hemland
Skrivutveckling	Ursrugslandet
Stavning	Fritiden
Språklig medvetenhet	Att gå i skolan i Sverige och ursprungslandet
Studieteknik	Barn och ungdomslitteratur kultur ursprunglig: historia och geografi Paulin & Qamhawi (1993).

3.2.2 Forsknings om läroböcker

Bland de viktigaste tidigare studierna som gjorts om de arabiska språklärares problem i Sverige och som analyserade fyra läroböcker var Walldoff (2013). Två böcker i hennes studie var från Libanon och två från Jordanien. (Walldoff, 2013, s. 29) skriver: "De två libanesiska böckerna innehöll inte ett tydligt religiöst material och ej heller politisk propaganda. Böckerna innehöll inga kränkande kommentarer eller beskrivningar av funktionshindrade eller personer som inte är heterosexuella och på så sätt stämmer de överens med de grundläggande värdena i läroplanen och de uppfyller alltså kraven i läroplanen". Författaren beskriver att böckerna från Jordanien innehöll däremot texter med politisk propaganda, även om de flesta texter var politiskt neutrala. Slutsatsen blir likväl att de inte motsvarar värdegrunden i svenska läroplanen.

I den jordanska boken som Walldoff (2013) analyserade förekom det text som kan vara problematisk eftersom den inte överensstämmer med läroplanens strävan efter solidaritet, samt att den inte överensstämmer med läroplanens målsättning då funktionshindrade uppfattas som en grupp och som offer istället för att se på dem som enskilda individer. De jordanska böckerna främjar könsstereotyper, män var kvantitativt överrepresenterade, kopplade till aktiviteter utanför hemmet och specificerades ha olika yrken. Kvinnor var associerade med hus och hem-sfären, och det enda jobb som passade kvinnor i de fyra böckerna var lärarjobb (Walldoff, 2013, s. 19). Hon påpekade även att det står i direkt motsats till ordalydelsen i svenska läroplanen som är mot könsstereotyper i svenska skolor. Walldoff (2013) pekar på flera problem som är associerade med användning av importerade läroböcker. Den språkliga kompetensnivån är lägre hos elever som läser modersmål i Sverige än elever som läser språket i de länder där böckerna produceras. Detta leder i sin tur till att till exempel enkla böcker ges till elever i arabiska årskurs 6 vilka är ursprungligen avsedda för elever i årskurs 3 eller 4 i arabisktalande länder (Walldoff, 2013, S. 23).

Författaren menar att det kan vara ointressant för en 13-åring att vara tvungen att läsa en text som är ämnad för en nioåring. Innehållet handlar om traditioner som kan vara obekanta för elever som vuxit upp i Sverige. (Walldoff, 2013, s. 29) skriver att en av de grundläggande skillnaderna i böcker som importeras från arabiska länder är innehåll och pedagogiska

traditioner som inte är lika eller nära den svenska läroplanen. Importerade böcker fokuserar mer på texter och grammatik samt har mycket religiösa texter och berättelser om religionen islam och politisk propaganda. Hon hävdar även att det står i direkt motsats till ordalydelsen i svenska läroplanen som är mot könsstereotyper och propaganda i svenska skolor.

Walldoff (2017) anser att det finns brist på lämpliga läroböcker och läromedel som produceras för de specifika behoven hos modersmåselever i Sverige. Walldoff (2017) hänvisade till problemet att det inte finns åldersanpassade läroböcker som är tillgängliga för modersmåslärare i Sverige. Walldoff (2017) menar att arabiska modersmåslärare brukar kopiera sidor av olika läroböcker och ge till sina elever. Det motiverar inte eleverna att utveckla sitt språk eftersom sidorna inte är intressanta för dem. Selander (1989) lyfter fram frågor som handlar om huruvida boken fungerar i undervisningen.

Selander (1989) lyfter fram frågor som handlar om huruvida boken fungerar i undervisningen. Han frågar sig: hur fungerar inläringen hos barn och deras bild av världen? Kan boken istället ersättas med annat material så att eleverna är välkomna med och blir intresserade av lektionens innehåll? Lärarnas uppgifter består inte bara i att förmedla kunskap utan också att stödja nyfikenheten hos eleverna genom diskussion, samtal, att ställa frågor osv. Detta bidrar till att hitta faktamaterial. Han menar att lärarna bör hitta en annan slags läromedel t. ex internet, tidning, spel, mm för att undervisningen blir annorlunda och mer intressant för eleverna (Selander, 1989, s. 55). Det finns många läromedel som är till hjälp för lärare utöver läroböcker. Många av de modersmåslärare som jag intervjuade använder bland annat filmer, pedagogiska spel, bilder, arbetsuppgifter och uppsatser.

Korsell (2007) anser att boken används som ett verktyg i lärarens händer för att underlätta elevens undervisningsprocess. Lärarna vill känna att de styr över lärobokens användning.

Det innebär en strävan att överta lärobokens tidigare roll som uttolkare av kursplaner, gällande metod och innehåll i undervisningen (Korsell, 2007, s.12). Materialet som finns i boken är inte tillräckligt för elever om det inte kompletteras med flera olika typer av läromedel som många språklärare använder på sina lektioner. Hon menar att boken är mycket viktig men det är inte det enda pedagogiska sättet att förmedla lärarens idéer till eleverna

(Korsell, 2007, s. 18). Det som kan betraktas som förlagsproducerade läromedel kan vara bland annat läroböcker, pedagogiska spel, filmer och datorprogram. Övriga producerade läromedel kan vara material producerat av andra myndigheter, företag, organisationer och föreningar. Det som kan betraktas som lärarproducerade läromedel är exempelvis minneskortor och arbetsuppgifter. Slutligen kan läromedel som elever producerat vara filmer, bilder, modeller och uppsatser (Korsell, 2007, s. 23).

Kullberg (2004) refererad av Korsell (2007) föreslår fyra metodiska steg för att främja kognitiv och metakognitiv utveckling hos barn i undervisningssammanhang, det första steget är introduktion genom att skapa nyfikenhet och lust för lärande. Det andra kallas presentation och det är att utveckla elevers tänkande så de hittar motivation till att lära. Det tredje steget är elevers eget arbete genom att tala, skriva, rita bild, använda kroppsspråk och olika sinnen i form av kommunikationssystem. T.ex genom att eleverna spelar huvudpersonen i en saga i läroboken. De kan arbeta i grupp eller individuellt för lärandet. Det fjärde steget är värdering. Då funderar elever över vad de har lärt sig (Korsell, 2007, s. 33).

4. Metod

I uppsatsen ingår dels kvalitativa intervjustudier och dels läroboksanalys. Frågor om reliabilitet, validitet, generaliserbarhet och etiska principer tas också upp.

4.1 Val av metod

De två allra vanligaste typerna av metod som kan användas för en studie är kvantitativ metod och kvalitativ metod. Den kvantitativa är ofta baserad på enkäter och statistisk undersökning, medan den kvalitativa metoden bygger på intervjuer, observation och berättelser. Den stora skillnaden mellan dessa två är att den kvantitativa metoden ger mer utrymme för att nå bredare resultat. Jag använde kvalitativ metod när jag träffade personer som har en koppling till min forskning till exempel lärare i modersmål arabiska. Det är mer lämpligt för min undersökning till skillnad från den kvantitativa metoden. Den kvantitativa metoden skiljer sig från den kvalitativa metoden, genom att den saknar djupet som finns i den kvalitativa metoden (Eliasson, 2018 s. 21).

Detta innebär att jag måste göra intervjuer, börja med lärarnas erfarenheter av läroböcker och redovisa och diskutera deras svar. Jag valde denna typ av undersökning för att ta reda på olika lärares syn och hur de ställer sig till mina frågor i undersökningen. (Stukat, 2011, s. 46) skriver: ”Det gäller ju att komma under eller bakom det bokstavliga innehållet. Gör man inte det blir resultatet en innehållsanalys av en ytligare sort. Det kan bli bra resultat men det blir inte en djupare kvalitativ analys”. Jag kommer också använda mig av läroboksanalys för att analysera och jämföra två läroböcker i arabiska i modersmålsundervisning. En lärobok producerad i Jordanien och en lärobok producerad i Sverige. Lärarnas kompetenser och erfarenheter finns i bilaga.

4.1.1 Intervjuer

Jag intervjuade modersmålslärare för att fråga dem om skillnaden mellan importerade böcker och modersmålsböcker som är publicerade i Sverige samt om vilka böcker som uppfyller

kraven i de svenska styrdokumenterna eftersom de har provat och använt sig av olika läroböcker. Jag frågade modersmållärare om tillgången på läroböcker och generellt om lämpliga läroböcker eftersom de försöker hitta det mest anpassade materialet till sina elever. Genom att intervjua lärare kan jag se huruvida deras beskrivningar och åsikter speglar varandra eller om de har olika syn och även få del av deras erfarenheter och tolkningar. Med hjälp av kvalitativa intervjuer kan jag också få ett lärarperspektiv som är av stor relevans för min undersökning. Denna typ av intervju är relevant när man ska inrikta sig på en viss grupp av lärare eller individer och då går det inte att använda positivistisk syn eftersom det är ett fåtal lärare som jag intervjuat. Nackdelen med denna typ av metod kan vara att resultatet inte kan generaliseras men man får en viss förståelse och inblick i lärarnas arbete. Mina frågor finns i bilaga.

4.1.2 Avgränsningar - intervjuer

Jag träffade sex modersmållärare i arabiska från tre kommuner utanför Göteborg och en modersmållärare från Göteborgs kommun. Intervjuerna genomfördes genom att dels träffa och dels prata i telefon med lärarna i dessa kommuner. Varje intervju tog cirka 30 minuter och jag skrev ner mina frågor och deras svar på papper. Tre träffar var i mitt arbetsrum och två till i personalrummet i en annan skola och två till genom samtal på telefon. På grund av den rådande pandemin har det varit svårt att träffa flera personer och det blev begränsning i antalet intervjuer. Jag ställde ett antal frågor till dem och frågorna finns som bilaga i min undersökning. Man har inte mycket tid och övriga resurser är små därför leder det till att man väljer intervjuer med litet antal lärare och få deras svar på ett djupare sätt.

4.1.3 Läroboksanalys

Man kan analysera på många olika sätt (Hellspång, 2001, s. 13). Studien valde att använda brukstextanalyser enligt Hellspångs (2001) modell. Den modellen består av fyra aspekter; vad handlar texten om, Hur läsare ser texten, vad är huvudtema för texten och textens positiva och negativa språkhandling. Studien kommer att analysera enligt hans modell men också använda sig av Bergstens (2002) modell för att få en lite djupare undersökning. Studien

omfattar analyser av två läroböcker, den första boken som publicerades i Jordanien heter *Lugatuna l-arabiytu* "Vårt arabiska språk" för åk 4 och den andra boken heter *Al-arabiya lugati* "mitt språk är arabiska" för åk 4 men publicerad i Sverige.

Jag kommer att göra en analys på några texter i urval ur de två läroböckerna. Jag har valt kapitlet som ger mig svaret på mina frågor om kultur och språk. Texterna systematiseras enligt följande kategorier:

- Beskriva bokens tema eller ämne.
- Beskriv karaktärer och handling (vilka figurer finns i böcker, presenteras särskilda grupper eller ideer, vilka är deras karaktärsdrag: onda, goda etc).
- Vem är berättare, ur vilka perspektiv får läsaren ta del av berättelsen objektiv eller subjektiv?
- Var utspelas handlingen? vilken plats eller vilka platser handlar det om?
är det i Sverige eller hemland?
- Vilken roll spelar språk och stil? Hur är dialogen skriven? Talar karaktärerna med dialekt eller slang eller vårdat skolspråk?
- Finns det något budskap i texten? Finns det i så fall mellan raderna eller är det implicit / explicit målgrupp?
- Är boken lättläst eller svårläst för läsaren? (Bergsten, 2002, s. 189-202).

4.1.4 Begränsningar i läroböksanalys

Anledningen till analys av de här två böckerna är att deltagarna i min studie oftast använder dessa böcker i sin undervisning och studien vill se skillnader mellan en arabisk lärobok som är publicerad i ett arabisktalande land och en annan lärobok i arabiska som publiceras i Sverige. Studiens läroböksanalys baseras på de två populära böckerna som exempel eftersom det skulle vara för omfattande att välja flera böcker och jämföra dem. Därför begränsades studien till de två böckerna och valde att analysera endast de texter som handlade om kultur, språk, svenska värdegrund och hur mycket det är kopplat till styrdokumentet i de två läroböckerna för åk 4 i modersmål. En annan orsak till att studien var begränsad på endast två böcker för åk 4 och min undersökning som gäller för åk 4-6 är att den språkliga kompetensnivån är lägre hos elever som läser modersmål i Sverige än elever som läser

språket i de länder där böckerna produceras. Läroböcker avseende för åk 5-6 kan sällan användas på grund av elevernas kunskapsnivå. Detta leder i sin tur till att till exempel enkla böcker ges till elever i arabiska i åk 6 vilka är ursprungligen avsedda för elever i årskurs 3 eller 4 i arabisktalande länder (Walldoff, 2013, S. 23).

4.1.5 Reliabilitet och validitet

Reliabilitet handlar om studiens tillförlitlighet, hur pålitliga resultaten är. Det handlar även om vilka felkällor jag som intervjuare är medveten om. Undersökningens styrkor och svagheter måste diskuteras noggrant. Alltså kvaliteten på själva mätinstrumentet i fråga handlar reliabilitet om. Ju fler gånger du upprepar en likadan test desto större sannolikhet är det att reliabiliteten är hög om du får samma resultat (Stukat, 2011, s. 132-133). I min undersökning har jag intervjuat 7 modersmåls lärare med samma frågor och på samma sätt, detta gjorde jag under en månadsperiod. Alltså har det inte gått lång tid mellan intervjuerna och det har inte påverkat resultatet. Jag anser att frågorna är enkla och noga formulerade vilket minskar risken för misstolkning av frågorna. Alla dessa faktorer bidrar till att reliabiliteten är god och minskar risken för reliabilitetsbrister. Svaret från intervjuerna har presenterats på samma sätt och med stor omsorgsfullhet för att minska risken för felbedömningar.

Svaren från intervjuerna har även visats för en oberoende medbedömare som även hen har tolkat svaren på samma sätt som mig. Det som hade kunnat öka reliabiliteten på intervjuerna hade varit att fråga fler lärare men jag valde att intervjua sju personer för jag anser att det är tillräckligt för mitt arbete. Skulle jag frågat fler lärare hade det blivit för omfattande och opraktiskt att hinna genomföra.

Validitet beskriver hur bra ett mätinstrumentet mäter det som det avser att mäta. Om ett mätinstrument mäter dåligt (dålig reliabilitet), går det inte heller säkert mäta det som man vill veta något om (validitet), men även om mätinstrumentet har hög reliabilitet så är det inte tillräckligt för att validiteten ska vara hög eftersom man kan mäta fel saker (Stukat, 2011, s. 132-133). Det är väldigt svårt men viktigt att försöka få ett mått eller en värdering på

undersökningens validitet. Jag anser att undersökningen som jag gjorde mätte det som var avsett att mätas och att validiteten var hög. Detta grundar sig på att alla intervjuare är från olika skolor och har olika åldrar samt olika kön. Trots dessa olika bakgrunder hos de personer som intervjuades blev svaren lika. Svaren som gavs under dessa intervjuer verkar pålitliga och ärliga. Validiteten är mångtydig och svårfångad men den är essentiell för undersökningens värde. Reliabilitet och Validitet i läroboksanalysen är svårbedömd.

4.2 Etiska principer

Det finns olika krav på etiska reflexioner i samband med kvalitativ intervjuforskning, krav på samtycke, krav på att bli informerad, krav på konfidentialitet, krav på skydd för barn och hänsyn till socialt svaga grupper (Dalen, 2015, s. 25). De intervjuade personerna blev informerade om syftet med frågorna och undersökningen innan intervjun och de fick ta del av frågorna innan intervjun startade. ”De som berörs av studien skall informeras, både om studiens syfte och om att deltagande är frivillig och att de när som helst har rätt att avbryta sin medverkan” (Stukat, 2011, s. 139). Det finns ett krav på konfidentialitet. Studien hanterade namnen anonymt och istället för namn valde jag att skriva bokstäver som representerar de olika personerna i intervjuundersökningen. Namnen på de intervjuade är personliga och därför valde jag att inte skriva ut deras namn, utan jag hänvisar till dessa personer på ett annat sätt. Det finns en bilaga, tabell nummer 1, som visar deras kompetenser och erfarenheter i skolan. Jag följer därmed Stukat (2011):

“Hänsyn måste tas till de medverkandes anonymitet. Personen som ska intervjuas ska vara införstådd med att alla uppgifter behandlas konfidentiellt och att privata data som kan identifiera informationen inte kommer att redovisas om inte annat överenskommit. All personal i forskningsprojekt som omfattar användning av etiskt känsliga uppgifter bör underteckna en förbindelse om tystnadsplikt beträffande sådana uppgifter” (Stukat, 2011, s. 139).

Citatet ovan avser hur etiska känsliga uppgifters krav, förstås i intervjuer.

5. Resultat och analys

I det här kapitlet presenteras det faktabaserade materialet från intervjuerna tillsammans med en fördjupad analys där jag beskriver lärarnas intryck av skildringen av tradition, kulturella företeelser, identitet och skillnader i två läroböckerna i arabiska för åk 4, en från Jordanien "Lugatuna l-arabiyt" vårt arabiska språk och en annan bok från Sverige "Al-arabiya lugati" mitt språk är arabiska samt om dessa böcker matchar styrdokument och innehållet i elevernas undervisning. Sammanfattningen av resultatet är enbart utifrån lärarnas perspektiv och är inte mina synpunkter.

5.1 Läroboksanalys

Att analysera läroböckernas texter betyder att man visar till vem texten talar och vänder sig till. De texter som valdes innefattar aspekter om kulturella företeelser och tradition, fakta innehåll och åldersanpassning. Urvalet av texter är från olika kapitel i de två böckerna eftersom det är svårt att hitta tillräckliga svar på forskningsfrågorna genom att analysera ett kapitel för varje bok. Den första boken är från Jordanien och heter Lugatunaa l-arabiytu "Vårt arabiska språk", för åk 4 författare heter Sami Sulieman och Boken innehöll sammanlagt 10 kapitel på 95 sidor. Den andra Boken är publicerad i Sverige och det heter Al-arabiyya lugatunaa "Mitt språk är arabiska" för åk 4 Författaren heter Nadia Swelem och hennes böcker är populärt hos många modersmåls lärare. Boken innehåller sammanlagt två kapitel med fem delar av övningar i varje kapitel på 140 sidor. Baserat på frågeställningar utifrån hur de två läroböckerna reflekterar språk, kulturella företeelser, identitet och värdegrunden i den svenska skolan samt utifrån Hellspongs (2001) och Bergstens (2002) analyspunkter har jag kommit fram till dessa aspekter:

5.1.1 Kultur och tradition

Skolverket (2018) betonar att modersmålsundervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla sin kulturella identitet och bli flerspråkiga. Genom undervisningen ska eleverna därför ges möjligheter att utveckla sina kunskaper om kulturer och samhällen där modersmålet talas. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar ett jämförande förhållningssätt till kulturer och språk. Eleverna bör möte beskrivande, förklarande och instruerande texter för barn och unga med anknytning till traditioner, företeelser och språkliga uttrycksätt i områden där modersmålet talas. Temat i det jordanska bokkapitel 1, s. 9-16 handlar om profeten Muhammeds sändebud och en text till om profeten Muhammeds kusin som krigade mot fiender vilket är en religiös text. Uppgiften för elever är bland annat att läsa och svara på grammatiska frågor, sätta rätt ord på rätt plats, tala, lyssna, diskutera och skriva. Det kommer slutligen en sista uppgift vilket omfattar att elever måste memorera ett av profeten Muhammeds citat inför nästkommande lektion. Temat i det svenska bokkapitlet 1 handlar om en stor familj som hjälper varandra vilket är en tradition i arabiska samhället.

5.1.2 Faktainnehåll

Temat i det jordansk bokkapitel 1 handlar om den islamiska religionen. I kapitel 2 handlar texten om dator med viktig information och frågor om datorn. I kapitel 3 handlar texten om arabiska ordspråk. I kapitel 4 handlar texten om jordbruk i Jordanien. I kapitel 5 handlar texten om poeten Fadwa Tokan. I kapitel 6 handla texten om polisen i Jordanien. I kapitel 7 handlar texten om Umayyad kalif Hisham ibn Abd al-Malik. I kapitel 8 handlar texten om medicinen i Jordanien. I kapitel 9 handlar texten om den jordanska armén. I kapitel 10 handlar texten om en bröllopsfest.

Den andra boken som är publicerad i Sverige innehåller följande: I kapitel 1, s. 9-44 handlar texten om familjen. Elevernas uppgift är att lära sig nya begrepp, motsatser, synonymer, frågor och att kunna markera vad som är rätt eller fel. I boken finns det texter och frågor om familjelivet kring hur de tar sig till skola och till jobbet, vem som städar hemma och diskar. Frågor om vad som är intressant för familjen att göra på fritiden, grammatikfrågor och

slutligen en uppgift som handlar om vad de lärt sig från texten. I kapitel 2, s. 45-140 handlar texterna om årstider, idrott, semester och en text som gör jämförelser mellan det svenska och det arabiska språket. Skolverket (2018) skriver: Modersmålsundervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar ett jämförande förhållningssätt till kulturer och språk. Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar sina beskrivande, förklarande och instruerande. De läser texter för barn och unga med anknytning till traditioner, företeelser och språkliga uttryck.

5.1.3 Åldersanpassning

Enligt lärobokanalysen: En del av texterna i den jordanska boken handlar om Kungen All Hussein, Jordanska polisen, citat om profeten Muhammed, arabiska ordspråk och andra texter som handlar om Alkhal Fiat al'umawia som är en del av islamisk historia på 600 talet är inte åldersanpassade till de elever i åk 4 som är födda i Sverige. Kapitel 1 av boken som är producerad i Sverige har texter om familjen och moral. I kapitel 2, s. 45-61 handlar texten om årstid. I kapitel 2, s. 134 handlar texten om barns intressen på fritiden vilket gör att den är mer anpassad till elevernas ålder.

5.2 Intervjuer

Utifrån mina intervjuer med lärarna och min analys av de två läroböckerna kom jag fram till följande sju teman. Här följer en sammanfattning av lärarnas åsikter om hur de olika temana språk, kultur, tradition, identitet, värdegrund, politisk propaganda, gestaltning samt förmåga att tala, lyssna och skriva behandlad i de undersökta läroböckerna.

5.2.1 Språk

Lärarna anser att den svenska boken är mer lättläst eftersom meningarna är korta och lättare att avkoda. De markerar samtidigt att eleverna har svårt att förstå många texter bl.a om arabiska ordspråk och citaten om profeten Mohammed i den Jordanska boken. En lärare säger: "Texterna i de två läroböckerna är kortfattade och har skrivits på standardarabiska eller vardat skolspråk som alla elever kan läsa utan svårigheter men eleverna har svårighet att förstå texter i

utländska böcker” lärare F. Enligt lärarna som jag intervjuat anser de att verbet i den svenskproducerade boken ofta står i objektsform om aktivitet, semester, mm vilket ger en opersonlig stil men i den utländska boken står verbet ofta i subjektsform vilket ger en personlig stil. Lärarna tycker att modersmåsläroböcker bör var intressanta och lättlästa för läsarna. Lärarna A, B, E, F, G anser att boken som publicerades i Sverige innehåller korta meningar, språket var inte abstrakt, enkel meningsbyggnad, bra samspel mellan text och bild, hög och rymlig layout och att innehållet är spännande och texten är värd att läsa.

5.2.2 Lärarnas tankar om hur kultur, tradition innehåller i läroböckerna

En del av lärarna anser att den jordanska boken inte stämmer med svenska normer, varken pedagogiskt eller ideologiskt:

”Jag tycker att den jordanska boken inte har åldersanpassning till elever som bor i Sverige eftersom de har låga språkkunskaper jämfört med elever i samma ålder i hemlandet” lärare G. Lärare F anser att “eleverna kanske inte accepterar den importerade bokens innehåll som sanning, men det kan ändå vara lärorikt på andra sätt t.ex i kapitel 4, s. 35 beskriver texten om hur barn hjälper pappan att plöja, så och skörda jordbruk”.

Hen menar att det kan vara lärorikt att alla i familjen hjälper varandra men det inte är acceptabelt att små barn jobbar på det tuffa jobbet. Lärarna tror att denna typ av böcker kan vara negativt också för elever eftersom boken i inledningen beskriver att “du ska leva ditt liv på ett sätt enligt reglerna som finns i islamiska religionen“ (Sulieman, 2005, s. 3). Alla lärarna tycker att detta inte är relevant för elever som bor i Sverige. Modersmåslärare betonar att den bok som är publicerad i Sverige Al-arabiyya lugatunaa åk 4 har texter som berättar om moral, semester, familjen och respekt och gott uppförande är väldigt nära svenska normer. I kapitel 1, s. 32 och i kapitel 2, s. 103 –104 handlar texterna om sportaktiviteter och vad man brukar göra på sportlov såsom ishockey som är väldigt populärt i Sverige. De anser att en del av modersmåseleverna, de som vuxit upp i Sverige är vana vid svenska traditioner och samhälle vilket gör att en del av texten i den jordanska boken blir främmande för dem. “Att skriva bara om profeten Muhammeds religiösa texter och visa den islamiska religionen på bästa sätt kommer sannolikt inte vara lämpligt för andra arabiska elever som inte är muslimer” lärare E.

Dock, så tycker lärare B att "Det är viktigt för eleverna att lära sig om miljön i hemlandet och att de värdesätter detta eftersom de utgår ifrån böcker från hemlandet när hen ska välja en bok till undervisning".

5.2.3 Identitet

Lärarna A, C, D, F, G, Anser att Identitet är närvarande i den jordanska boken genom texter om Jordansk polisen, militär, bonden, poeten, kvinnor, landet och kungen. Boken visar att folk bör vara stolta över sin jordanska identitet. De anser att identitet finns i den svenska boken också men genom att visa texter om elevers bakgrund samt deras nya liv i Sverige samt texter som visar svenska traditioner och hur man ska leva och respektera svenska regler i skolan och i samhället.

5.2.4 Värdegrund

Alla lärare som deltog i min undersökning anser att böckernas innehåll bör baseras på demokrati och den svenska skolans värdegrund, vilket boken som är publicerad i Sverige uppfyller. Alla modersmållärarna anser också att det finns brist på demokrati och jämställdhet mellan könen i den importerade boken. De påpekar att texter i den jordanska boken visar att kvinnoyrken är bara lärare eller sjuksköterska medan andra yrken är endast för männen. Det är motstridigt mot den svenska värdegrunden om jämställdhet mellan könen som finns i svenska skolor. Lärarna A, D, E, F anser att läroböcker bör passa ihop med det svenska samhällets principer, värdegrund och lagar.

5.2.5 Politisk propaganda

Lärarna bekräftar att en del av de utländska böckerna skrivs utifrån vad regimen har för åsikt om landet och det finns många texter om kungen, presidenten från dessa länder. De anser att texterna innebär politisk propaganda för den jordanska kungen, glorifiering av den islamiska religionen som är långt ifrån den svenska läroplanen. Det kan vara förvirrande för en del av eleverna i modersmål eftersom vissa elever har flytt från just det landet och den regimen och

de har en helt annan uppfattning om landet. Utdrag av lärarnas intervjuer: “Det är bra för arabisktalande elever i Sverige att kunna skilja på och jämföra levnadssätten i andra länder och i Sverige” lärare B. “Det är bra att eleverna har kunskaper om olika saker oavsett om det stämmer överens med deras syn eller ej” lärare C.

5.2.6 Gestaltning

Enligt lärare A, som jag intervjuade: “Böcker som är tillverkade i Sverige har mestadels levande gestaltning med intressanta bilder och bra storlek och tydlig text form och typografi”. “Boken från Jordanien har mindre uttrycksformer och få bilder som kopplas till texten och det är mindre storlek på boken” lärare C. Lärarna anser att det är viktigt för barnen om det finns bilder som kopplar till texten samt att boken har en bra uttrycksform som kan motivera eleverna till att läsa mer eftersom boken är lockande. “Eleverna gillar mer att läsa böcker med bilder och intressanta texter än en bok som består bara av text och är gjord av svart och vit färg” lärare D.

5.2.7 Förmåga att tala, lyssna och skriva

Enligt Läroplan för grundskolan (Lgr, 2018):

“Elever bör ha lässtrategier och skrivstrategier för att kunna förstå olika typer av texter och för att de ska utveckla sin förmåga för att tala, lyssna och skriva texter och göra muntliga presentationer för olika mottagare. De ska kunna använda olika ord och begrepp för att uttrycka känslor. Eleverna ska kunna jämföra seder, bruk, tradition och skolgång i hemlandet med seder, bruk, tradition och skolgång här i Sverige” (Lgr, 2018, s. 87).

Citatet ovan beskriver hur eleverna i åk 4-6 kan förstå olika typer av texter genom att ha lässtrategier och skrivstrategier. Lärare C anser ”Att bygga en positiv kommunikation med eleverna leder till en bra kunskapsutveckling hos dem”. De intervjuade lärarna anser att de behöver olika läromedel såsom digitala verktyg, lek, sagor, bilder, ladda ner material från nätet och läroböcker för att deras undervisning ska kunna kopplas till styrdokumentet. De menar att inte utländska läroböcker eller böcker som är publicerade i Sverige kan räcka för att matcha svenska styrdokument i åk 4-6. Enligt lärarna är alla dessa läromedel viktiga och

intressanta för eleverna att jobba med individuellt eller i grupp för att koppla till styrdokumentet och nå målen i ämnet.

Enligt modersmållärarna i min undersökning saknar den jordanska boken *Lugatunaa l-arabiyitu* "Vårt arabiska språk", för åk 4 en stor del av de krav som finns i svenska kursplanen eftersom textinnehållet och begreppen i den boken talar om religiösa texter för en enda religion (islam) utan att nämna de andra religionernas som finns i landet vilket betyder att den jordansk kursplanen styr böcker enligt landets beskrivningar som inte passar ihop med de svenska styrdokumentet. De intervjuade lärarna tycker att en viktig del av elevernas utveckling kommer genom att välja lämpliga material ur läroböcker, läromedel som passar deras nivåer."Eleverna kan delta och spela t.ex rollkaraktärerna i en saga som finns i läroböcker." lärare A. Enligt den läraren kommer det att väcka deras intresse för boken och den blir ett mer lärorik material. En lärare säger: "Mina elever kan jämföra, argumentera och diskutera olika texter och aktiviteter som finns i Sverige och de arabiska länderna genom att läsa texter från utländska och svenska arabiska läroböcker" lärare A. Hon menar att det är ett syfte som finns i kursplanen "Elever har tillräckliga kunskaper om kultur och samhälle i områden där modersmålet talas i jämförelse med skolgång i Sverige" (Lgr 2018, s. 89).

En del av lärarna som intervjuades bekräftar svårigheten att följa svenska styrdokument i en stor del av utländska böcker eftersom innehållet i dessa böcker inte har inkluderat svenska värdegrunder såsom jämställdhet mellan könen, sexuellt liv, demokrati, alla människors lika värde och livsvillkor för barn som finns i läroplanen för åk 4-6. En lärare säger: "Jag kan hitta fakta för eleverna att lära sig då kan hen enkelt hitta en bok för det samt att boken kan relateras till läroplanen" lärare E. Hen menar att det inte betyder att eleverna enbart ska läsa böcker som är publicerade i Sverige, utan de kan läsa texter och material från olika sorters böcker som passar deras nivåer och följer den svenska kursplanen. Lärarna B, C, G framhävde att alla böcker inte kan relateras till läroplanen men lärarna använder oftast de böcker som förmedlar den svenska värdegrunden som jämställdhet mellan könen, fred, trygghet för barn i skolan och alla människors lika värde, därför att skolsystemet bygger på den demokratiska inriktningen i den svenska läroplanen.

6. Diskussion

Studien vill diskutera och presentera slutsatser genom att knyta samman problem, teori, metod och resultat. Jag summerar och diskuterar mitt resultat utifrån mitt syfte, forskningsfrågor, tidigare forskning och teori.

6.1 Metoddiskussion

Studien genomfördes genom en kvalitativ metod genom intervjuer med sju pedagoger och analys av två läroböcker vilket kunde ge mig en bred bild av mina resultat. Jag skulle kunna ha använt enkäter och observationer men jag tycker att intervjuer kan ge mig djupare och tydligare svar på mina frågor än de andra metoderna. Alla sju modersmållärare har jobbat med mig förut och jag har fått information från lärarna som har gedigna kunskaper samt behörighet i ämnet. Därför var det lätt och smidigt att intervjua dem. Lärarna har stor erfarenhet av modersmålsundervisning med tanke på att de har undervisat i arabiska som modersmål mellan 6 och 31 år.

Intervjuerna dokumenterades skriftligt istället för med inspelning för att ge läraren så mycket utrymme som möjligt att tala fritt och spontant. Inspelningen kan även förvirra människor eftersom deras svar blir bevarade. Alla intervjuer skedde naturligt och i en positiv atmosfär, vilket ger mer trovärdighet åt resultaten av undersökningen. Jag analyserade också två läroböcker för åk 4, en som var producerad i Jordanien och en annan producerad i Sverige. Analysen gjordes enligt tidigare nämnda Hellspongs (2001) och Bergstens (2002) i uppsatsen under punkt 4.1.3 presenterade kriterier. Analysen fungerade väl. Antalet intervjuade personer var litet och det var få läroböcker som analyserades vilket starkt begränsar möjligheten att generalisera undersökningens resultat.

6.2 Resultatdiskussion

Syftet med detta arbete är att jämföra två läroböcker i arabiska för åk 4, en som är publicerad i Jordanien "Lugatuna l-arabiytu" Vårt arabiska språk och en som är publicerad i Sverige "Al-arabiya lugati" mitt språk är arabiska. Arbetet avser att analysera och jämföra innehållet mellan några texter i dessa läroböcker med avseende på hur väl de följer de svenska styrdokumenterna i åk 4-6. Jag vill svara på detta dels genom läroboksanalys och dels genom intervjuer med lärarna. Mina forskningsfrågor är:

1-Hur väl reflekterar de två undersökta läroböckerna enligt modersmållärare och textanalys över språk, kulturella företeelser, identitet och värdegrund i svenska skolan?

2-Hur anser modersmållärare att de två läroböckerna motsvarar de mål som finns i de svenska styrdokumenterna och vilket resultat ger textanalysen i detta avseende?

Lärarna som jag intervjuade anser att läroböcker är ett viktigt verktyg för eleverna för att utveckla kunskaper i modersmålsämnet. De har bra tillgång att köpa olika böcker som publiceras i Sverige eller i arabiska länder. De böcker som är tillverkade i Sverige är till fördel för modersmåleleverna eftersom de har tydliga texter och undervisningsmetoder som är relaterade till svenska styrdokument. Eleverna ska lära sig ursprungslandets traditioner och jämföra med det svenska samhällets traditioner som ett krav enligt kursplanen (Skolverket, 2018).

De importerade läroböckerna betonar arabiska traditioner och är inte attraktiva för elever som vuxit upp i Sverige, menar en del av de lärare som jag intervjuat. Det finns texter i den Jordanska boken som innefattar exempelvis diskriminering på grund av kön, politisk propaganda och religion. Paulin och Qamhawi (1993) skriver att importerade läroböcker har annorlunda texter som passar kursplaner för varje land och som skiljer sig från svenska kursplanen. Elever som vuxit upp i Sverige är obekanta med många delar av de företeelser som hanteras i de importerade läroböckerna menar lärarna. Men några andra tror på motsatsen till detta. De vill exempelvis lära sina elever om andra länder, hur det funkar där

och då kan eleverna jämföra dessa länder med Sverige vilket är ett bra sätt för att känna till skillnader mellan hur olika länder fungerar.

Att jämföra tradition och kultur mellan Sverige och hemlandet är ett viktigt krav som finns i kursplanen för modersmål för den åldern. Walldoffs (2013) undersökning kommer fram till att en del av de läroböcker som är publicerade i Sverige och används i modersmålsundervisning i arabiska i Sverige överensstämmer med den värdegrund som gäller i den svenska läroplanen (Walldoff, 2013, s. 5). Det synsättet om jordanska böcker stämmer överens med modersmålläraarnas synsätt och min undersökning gällande den jordanska läroboken för åk 4. Det som skiljer min undersökning av böckerna gentemot Walldoffs (2013) är att hon presenterar fyra importerade böcker för åk 2 och 3 som är publicerade i Jordanien respektive Libanon och böcker inom ämnena biologi, historia, religion och samhällsvetenskap som är för högstadiet och gymnasieelever. Hon gör inte sin undersökning baserad på en jämförelse med modersmålsböcker som är publicerade i Sverige.

Resultatet av min undersökning av de två böckerna har visat att bägge böcker har texter som förklarar grammatik, övningsfrågor, synonymer, och motsatsordsfrågor men med stora skillnaden på innehållet och syftet med texterna. Den importerade boken för åk 4 är mycket påverkad av islam och politisk propaganda om landet och jordanska kungen. Den handlar generellt om hur man ska uppföra sig och vara i enlighet med islam: "I värdegrundsdelen av Lpo 94 och Lpf 94 fastställs att undervisningen ska vara icke-konfessionell" (Heith, 2006, s. 20).

Walldoff (2017) betonade problemet i modersmålsundervisning i arabiska, att det inte finns läroböcker som är tillgängliga för modersmållärare i Sverige. Det stämmer inte överens med lärarnas syn och min undersökning om tillgänglighet till arabiska läroböcker. Under mina intervjuer med modersmållärare har jag fått uppfattningen att det är lätt att få tag på läroböcker och att det finns gott om läroböcker för undervisning. Lärare kan exempelvis beställa böcker från bokhandeln i Göteborg vilket är smidigt då man kan välja vilken bok man vill ha. Det har även hänt en del i utvecklingen sedan Walldoff (2017) skrev sin bok, både när det gäller att läromedel har utvecklats och att det har kommit nya läromedel på arabiska och att tillgången till olika läromedel (internet, online, m.m.) har ökat. Lärarna som

jag intervjuade anser generellt att all information inte finns i böcker och då kan de använda online läromedel, men också att vissa elever kan lära sig lättare genom att lyssna på något på internet istället för att läsa en bok. Det överensstämmer med Selander (1989) som skriver att lärarna bör hitta en annan slags läromedel t. ex internet, tidning, spel, mm för att undervisningen blir annorlunda och mer intressant för eleverna.

Korsell (2007) anser att boken är mycket viktig men det är inte det enda pedagogiska sättet att förmedla stoffet och lärarens idéer till eleverna. Resultatet visar väl synlig att alla intervjuade modersmållärare har uppmärksamhet på kommunikation och dialog genom att eleverna får flera möjligheter att använda språket i många situationer. Genom samtal kan eleverna visa att kommunikation bidrar till social interaktion mellan eleverna och mellan eleverna och lärarna. Resultatet av min uppsats stämmer överens med Skolverkets (2006) syn och Vygotskijs teori om vikten av att bygga bra kommunikationer till och med eleverna genom att bland annat välja lämpliga läroböcker. Då ökar elevernas motivation till utveckling och detta leder till en bra miljö i klassen.

Barn som går i skolan ingår därmed i en sociokulturell gemenskap där lärande bygger på en grundläggande ojämlikhet som främjar barnens utveckling och lärande. Denna ojämlikhet innebär helt enkelt att det finns en vuxen som stöttar barnets väg in i kulturellt relevanta kunskaper. Det är den vuxna som förmedlar och lär ut till barnen, och relationen i sig blir därmed "ojämlik" enligt Vygotskijs teori (Säljö, 2015, s. 103). Vare sig det handlar om importerade läroböcker eller svenska böcker, så kvarstår faktum att det är en vuxen (läraren) som förmedlar och lär ut innehållet i böckerna. Den vuxna blir på något sätt bara en förmedlare till vad som står i läromedlet. Det finns en ojämlikhet i relationen mellan den vuxne och barnet. Den vuxna är den som "kan" och är länken mellan läromedlet och eleverna.

I bägge fallen med de olika läromedlen sker det en appropriering där barnen processar det som lärts ut och gör det till sitt. Dock blir det här en ganska stor skillnad på de olika läromedlen. De svenska läromedlen som inte har någon politisk propaganda kan enligt mig stötta eleven att appropriera mer fritt. De importerade läromedlen lämnar möjligtvis inte utrymme till fri tolkning eller eget tänkande på samma sätt, eftersom det finns en bakomliggande propaganda. Landets kultur påverkar alltså vad för typ av läromedel som

görs, där böckerna i sin tur lär ut mer om landets kultur (till nästa generation) för att på så sätt bibehålla, stärka och bevara kulturen.

“Man kan studera kultur i form av böcker, Tv, film etc. Enligt en vid definition av kultur är det allt som människor gör” (Heith, 2006, s. 38). Baserad utifrån den synvinkeln kan barn utveckla sin kultur med hjälp av omgivningen genom att de diskuterar och läser sina läroböcker.

Enligt mig så formar kulturen ett visst språk, som sedan används i läromedlet. Kultur och språk hänger alltså ihop och språk är en del av kulturen. Ett exempel på detta är att det i de jordanska läroböckerna handlar vissa texter om hur barn hjälper till i jordbruket eller om de islamiska profeterna. Språket blir därmed ett viktigt verktyg och ett redskap till lärande, precis som Vygotskij menar. Om vi tar läroboken från Sverige så finns det texter som förespråkar fysisk aktivitet och som handlar om t.ex. fotboll. Språket används alltså på olika sätt beroende på vilken kultur man befinner sig i. Människor lär sig språk i meningsfulla, för dem viktiga sammanhang. Inlärningsgången följer schemat lyssna, tänka, förstå och kunna att använda det med föräldrar, släktingar och andra personer för att förstå vad som händer runtomkring dem (Paulin & Qamhawi, s. 22-2).

7. Slutsats och förslag till fortsatt forskning

Enligt min undersökning kan både böckerna från Jordanien och Sverige vara lämpliga beroende på vilket syfte läraren har. Det läroböckerna har gemensamt är att båda innehåller reflektioner över kultur, språk och tradition. Dock skiljer sig den Jordanska boken mycket i jämförelse med den Svenska boken vad gäller värdegrunder och texter eftersom boken har ideologiska aspekter, religiösa texter, diskriminering av kön och politisk propaganda vilket gör att den boken inte passar in med svenska styrdokument för åk 4. Utbildningssystemet i arabiska länder är designad enligt varje lands egna principer, värderingar, kursplan och lagar. Boken som publicerades i Sverige innehåller texter om respekt, moral, semester, svenska regler i skolan, svensk värdegrund samt demokrati vilket gör att boken innehåll har närmast koppling till svenska styrdokument. Det stämmer överens med Vygotskijs teori att "Människan är en hybridvarelse, hen lär, tänker, arbetar, leker och lever med stöd av artefakter" (Säljö, 2015, s. 93). Artefakter kan vara både fysiska och mentala redskap. Ur det sociokulturell perspektivet kan barn arbeta ensamma eller med stöd från klasslärare och klasskamrater för att utveckla sina förmågor och kunskaper.

Utifrån min undersökning har jag kommit fram till slutsatsen att lärare enkelt kan få tag i olika läromedel och både de svenska och de importerade läroböckerna är lättillgängliga. Dock är det svårt att välja rätt anpassade läroböcker för samtliga elever eftersom de är alla på olika nivåer i sin kunskapsutveckling, det är även svårt att dessa böcker ska stämma överens med styrdokumentet. Utifrån min undersökning har jag även kommit fram till slutsatsen att effektivt resultat i språkutvecklingen förutsätter, att det används litteratur som är åldersanpassad. (Paulin och Qamhawi, 1993) skriver:

"En bok kan vara intressant och lättläst för en läsare om boken innehåller korta meningar, få långa ord, få svåra ord, inte för abstrakt språk, korta stycken, enkel meningsbyggnad, varje rad är en mening och det viktigaste kommer i slutet. Många ordförklaringar behöver vara i bild eller i anslutning till texten, samspel mellan text och bild, luftig layout och innehåll så

spännande och fängslande att eleven finner texten värd att läsa” (Paulin och Qamhawi, 1993, s. 68).

Eleverna gillar mer att läsa böcker med bilder och intressanta texter hellre än en bok som är bara text och gjord i svart och vitt tryck. Enligt modersmåslärarna ligger de svenska modersmåseleverna långt efter kunskapsmässigt, samt har bara en lektion i veckan vilket gör det svårt för eleverna att utvecklas i den takt som förväntas enligt kursplanen. En lösning på detta kan vara att antalet lektioner i veckan behöver ökas och sättas i timplanen och att ämnet modersmål blir schemalagt under skoldagen. På detta sätt kan de bli bättre på att läsa och skriva och eleverna hade ökat sina kunskaper. Det är viktigt att lärarna i andra ämnen är medvetna om att eleverna i modersmålsundervisning har stora behov eftersom de har mycket olika skolbakgrund och befinner sig på olika nivåer och att det kan vara svårt att hitta läroböcker som passar deras nivå.

Ett förslag till fortsatt undersökning är att undersöka elevernas inställning till modersmålsundervisningen och läroböckerna. Ett annat förslag till fortsatt forskning skulle kunna vara att undersöka hur fortbildning av modersmåslärarna eventuellt kan utveckla modersmålsundervisningen. Ett ämne för fortsatt forskning skulle också kunna vara om eleverna i modersmålsundervisning riskerar att utsättas för mobbning på grund av språket.

8. Litteraturlista

- Alsayid, M. (2017). *Teaching Methods in the Arabic Language*. Damaskus: Damascus University.
- Altonsy, A. (2019). *Arabiska språk i skolan*. Doha: Georgetown's Universitet.
- Bergsten, S. (2002). *Litteraturvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.
- Bunar, N. (2019). *För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål*. Stockholm: Norstedts.
- Centerheim-Jogeroth, M. (1988). *Vägen till språket*. Stockholm: Liber AB.
- Dalen, M. (2015). *Intervju som metod*. Malmö: Gleerups.
- Eliasson, A. (2018). *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur.
- Englund, B. (2006). *Vad har vi lärt oss om läromedel? En översikt om nyare forskning*. Underlagsrapport till läromedelsprojektet, november 2006. Stockholm: Skolverket.
- Fredriksson, U. & Taube, K. (2001). *Läsning bland elever med invandrarbakgrund*. En undersökning av läsförmåga och bakgrundsfaktorer hos elever i årskurs 3 i Stockholm 1993-96. Stockholm: Universitetet. Institutionen för internationell pedagogik.
- Heith, A. (2006). *Texter-Medier-kontexter, Introduktion till textanalys i svenskundervisningen på grundskolan och gymnasiet*. Lund: Studentlitteratur.
- Jungbeck, B. & Mounir, O. (2016). *Arabiska för nybörjare*. Lund: Folkuniversitetets förlag.
- Korsell, I. (2007). *Läromedel: det fria valet: om lärares användning av läromedel*. Stockholm: Liber AB.
- Paulin, A., Rivera, T., Almgard, P., Finell, D., Arvor, Å., Qamhawi, O., (1993). *Mer än ett modersmål. Hemspråksdidaktik*. Stockholm: HLS Förlag.

Selander, S. (1989). *Historia, kunskap och pedagogiska texter*. Linköping: Linköpings universitet.

Skolverket (2006). *Läromedlens roll i undervisningen*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2018). *Greppa flerspråkigheten en resurs i lärande och undervisning*. Stockholm: Skolverket.

Stukat, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Säljö, R. (2015). *Lärande. En introduktion till perspektiv och metaforer*. Stockholm: Gleerups.

Walldoff, A. (2013). *Importerade arabiska läroböcker och den svenska skolans värdegrund*. *Orientaliska Studier*, (134), 5-32. Stockholm: Stockholms Universitet.

Walldoff, A. (2017). *Arabic in Home Language Instruction: Language Acquisition in a Fuzzy Linguistic Situation*. Stockholm: Stockholms Universitet.

Vernersson, F. (1999). *Lärares didaktiska arbete. En studie av grundskollärares uppfattningar av den egna undervisningen i samhällskunskap*. Linköping: Linköpings universitet, institutionen för beteendevetenskap.

8.1 Läroböcker i arabiska använda av de intervjuade lärarna

Abdel Jasem, A. (2020). *Al-qiraa åk 4*. Bagdad: Utbildningsministeriet.

Al-bitar, F. (2002). *Easy method of learning Arabic*. Beirut: Dar Elllml imalayin.

Al-Khair, B. (2012). *Al-Arabiyya lugati åk 6*. Damaskus: Utbildningsministeriet.

Sanber, N. (2016). *Mina arabiska bokstäver & ord*. Göteborg: Khayyem Bokhandel.

Shamsedeen, J. (2017). *Lugati fy Al-saif åk 4*. Beirut: Dar Al-Shemal.

Sulieman, S. (2005). *Lugatuna l-arabiytu åk 4*. Oman: Utbildningsministeriet.

Swelem, N. (2016). *Al-arabiya lugati åk 4*. Stockholm: Liber AB.

De två sista har jag använt i min analys av läroböcker..

8.2 Elektroniska källor

EF Blog. Sverige (2021). Hämtad den 2021-07-25.

<https://www.ef.se/blog/language/varldens-10-mest-talade-sprak>.

Tillgänglig [Arabiska](#).

Lpo (1994). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet*

Lpo 94. Hämtad den 2021-10-02. Tillgänglig

[Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen ...](#)

[https://www.skolverket.se > download > pdf1069](https://www.skolverket.se/download/pdf1069)

Skollagen (1985:1100). *Sverige riksdag*. Hämtad från den 2021-10-02. Tillgänglig

[Skollag \(1985:1100\) - Riksdag](#)

Skollagen (2010: 800). *Sverige riksdag*. Hämtad den 2021-07-12. Tillgänglig

[Skollag \(2010:800\) - Riksdagen](#)

Skollagen (2014:458). *lag om ändring i skollagen (2010:800)*. Hämtad den 2021-08-13.

Tillgänglig

https://www.lagboken.se/Lagboken/sfs/sfs/2014/400-499/d_2055885-sfs-2014_458-lag-o

Skolverket. (2018). *Kursplan - Modersmål utom nationella minoritetsspråk: Ämnets syfte*.

Hämtad den 2021-09-28. Tillgänglig

[Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och ... - Skolverket](#)

Bilagor

Intervjufrågor

1-Hur uppfattade du att befintligheten är på läroböcker i modersmålsämnet arabiska?

2-Använda du läroböcker som är publicerade i Sverige eller i arabiska länder? Varför?

3-Vilka läroböcker spegla mer om språk, kulturella företeelser, identitet och värdegrunden i svenska skolan? Importerat eller svenska läroböcker? Varför?

4-Hur väl anser du att ditt arabiska läroböcker uppfylla kraven i svenska styrdokumentet?

5-Vad är likheter och skillnader mellan böcker som publicerade i Sverige och i arabiska länder?

6-Hur anser du att läroböcker som du använder är anpassade till elever?

Tabell 1: lärarnas kompetenser och erfarenheter

Lärare	Årskurs	Antal års undervisning.	Kompetens
A	4 - 6, 7 - 9, Gy	31	Modersmålslärare arabiska.
B	1 - 6, 7 - 9. Gy	19	Läraryt utbildning arabiska.
C	1- 6, 7 - 9	21	Modersmålslärare arabiska.
D	1- 6, 7 - 9	15	Läraryt legitimation arabiska.
E	4 - 6, Gy	11	Läraryt legitimation arabiska.
F	1- 6	10	Läraryt legitimation arabiska.

G	1 – 6, Gy	6	Modersmåslärare arabiska.
---	-----------	---	---------------------------

Tabell 2: Information om läroböcker som används i undervisning av lärarna som jag intervjuade

Bok namn	Serie	Författare	Publicerad
Lugatn Al-arabiyya	3, 4, 5	Sami Sulieman	Utbildningsministeriet , Jordanien.
Lugaty fy Alsayf	4, 5, 6	Josef Shamsdeen	Daralshimal, Libanon.
Al- arabiyya lugati	4, 5, 6	Buthaina El kheir	Utbildningsministeriet , Syria.
Alqiiraa	2, 3, 4	Abdulabbas Abdeljasem	Utbildningsministeriet Irak.
Mina arabiska bokstäver	2, 3, 4	Nada Sanber	Khayyem Books handel, Göteborg.
Al- arabiyya lughati	1, 2, 3, 4, 5, 6	Nadia swelem	Liber, Stockholm.

Tabell 3: läroböcker som används av lärarna

Lärare	Läroböcker
A	Lugatn Al-arabiyya åk 3, 4, 5 Jordanien. Al-arabiyya lugaty åk 4, 5, 6 Syria. Al-arabia lugaty åk 3, 4, 5, 6 Nadia Swelem Sverige.
B	Al-arabiyya lugaty åk 1, 2, 3, 4, 5, 6 Nadia Swelem, Sverige. Lugaty fy Alsayf åk 5, 6, Josef Shamsadeen, Libanon. Lugatn Al-arabiyya åk 3, 4, 5 Jordanien

C	Al-arabiyya lugaty åk 1, 2, 3, 4, 5, 6 Nadia Swelem, Sverige. Hurofy o kalematy Al-arabiyya åk 2, 3, 4. Nada Sanber, Sverige. Lugatn Al-arabiyya åk 3, 4, 5 Jordanien
D	https://www.iq-res.com/t1770-topic Ladda ner läroböcker åk 4, (2018) Irak. Lugatn Al-arabiyya åk 3, 4, 5 Jordanien Al-arabia lugaty åk 3, 4, 5, 6 Nadia Swelem Sverige
E	Al-arabiyya lugaty åk 1, 2, 3, 4, 5, 6 Nadia Swelem, Sverige. Lugatn Al-arabiyya åk 3, 4, 5 Jordanien
F	Ladda ner arabiska böcker åk 1 – 6, Israel.
G	Al-arabiyya lugaty åk 1, 2, 3, 4, 5, 6 Nadia Swelem, Sverige. Lugatn Al-arabiyya åk 3, 4, 5 Jordanien

Tabell 4: Kultur och Tradition i de jämförda läroböckerna

Styrdokument för åk 4-6 (Lgr, skolverket, 2018)	Boken från Sverige “ Mitt språk är arabiska” åk 4	Boken från Jordanien “Våra arabiska språk” åk 4
Eleverna bör möter beskrivande, förklarande och instruerande texter för barn och unga med anknytning till tradition, företeelser och språkliga	I kapitel 1, s. 9-79 handlar texten om arabiska traditioner och hur en stor familj bor tillsammans i ett stort hus. Hur barn går till skolan och hur familjen samarbetar med att	I kapitel 4, s. 35 handlar texten om jordanska traditioner beskriver om hur barn hjälper pappan att plöja, så och skörda i jordbruk.

<p>uttryckssätt i område där modersmålet talas (Lgr 2018, s. 89).</p>	<p>laga mat, diska, städa, mm. Flera fina bilder på huset, bilen, tåget finns på sidorna 14-15 vilket gör att texten blir mer intressant för eleven.</p>	
---	--	--

Tabell 5: Faktainnehåll

<p>Styrdokument för åk 4-6 (Lgr, skolverket, 2018)</p>	<p>Boken från Sverige “ Mitt språk är arabiska” åk 4</p>	<p>Boken från Jordanian “Våra arabiska språk” åk 4</p>
<p>Texter bör belysa människors villkor, identitet och livsfrågor. Skolverket skriver: “Undervisning ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man formulerar egna åsikter och tankar i olika slags texter. Texter reflekterar över kulturella företeelser och samhällsfrågor” (Lgr, 2018, s. 87). Skolans värdegrund påpekar att undervisning ska vara icke-konfessionell (Lgr 2018, s. 87).</p>	<p>I kapitel 1, s. 9-44 handlar texten om familjen. Elevernas uppgift är att lära sig nya begrepp, motsatser, synonymer, frågor och att kunna markera vad som är rätt eller fel. I boken finns det texter och frågor om familjelivet kring hur de tar sig till skolan och till jobbet, vem som städar hemma och diskar. Frågor om vad som är intressant för familjen att göra på fritiden, grammatikfrågor och slutligen en uppgift som handlar om vad de lärt sig från texten. I kapitel 2, s. 45-140 handlar texterna om årstider, idrott, semester</p>	<p>I kapitel 1, s. 9-16 handlar texten om profeten Muhammeds sändebud och en text till om profeten Muhammeds kusin som krigade mot fiender vilket är en religiös text. Uppgiften för elever är bland annat att läsa och svara på grammatiska frågor, sätta rätt ord på rätt plats, tala, lyssna, diskutera och skriva. Det kommer slutligen en sista uppgift vilket omfattar att elever måste memorera ett av profeten Muhammeds citat inför nästkommande lektion. Det finns en text om jordansk</p>

	och en text som gör jämförelser mellan det svenska och det arabiska språket.	polis i kapitel 6, s. 54 som visar polisens roll och en annan text i kapitel 9, s. 80 beskriver om jordanska armén och en annan text som visar hur kungen Hussein skyddar jordanska folket genom att Stödja polisen och armén.
--	--	--

Tabell 6: Åldersanpassning

Styrdokument för åk 4-6 (Lgr, skolverket, 2018)	Boken från Sverige “ Mitt språk är arabiska ” åk 4	Boken från Jordanian “ Våra arabiska språk ” åk 4
Skolverket skriver: “Lärarna ska sträva efter att undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former”. (Lgr 2018, s. 11).	I kapitel 1, s. 29 handlar texten om en familj under rubrik “I Karims hus” som lär eleverna moral och hur de respektera varandra. I kapitel 2, s. 45-61 handlar texten om årstid. I kapitel 2, s. 134 handla texten om barns intressen i fritids och vad är favoritidrotten under rubrik “jag tycker om basket”	I kapitel 1, s. 26-27 handlar texten om arabiska ordspråk under namn ”mannen dödades i hans käkar”. I kapitel 7, s. 64-72, en text under rubrik “Alkhalfiat al'umawia Hisham bin Abdul Malek och hur folk ber om hjälp av honom”.

